

S O B R E A Q U E S T L L I B R E
I E L S E U A U T O R

(L'ALEGRE VIANANT - Geopoemes
de J. CARNER-RIBALTA)

=====

Veus aquí un llibre de poemes, dens i apassionat, que s'inscriu, en la bibliografia catalana, al costat d'unes quantes obres, poques, que van del "Contrabaedecker" i els "Poemes" pòstums de l'Alexandre Plana a les recents "Postals d'Itàlia" de Jordi Sarsanedes, sense oblidar les diverses "Suites" que trobaríem, ressò de felices hores de viatge i de contemplació, en l'obra de Josep M. López-Picó i els versos rics d'imatges i de colorit del viatge tropical de Josep M. de Sagarra a l'Oceania. Són poemes que descriuen paisatges - cosa, fet i fet, bastant natural en el conjunt de la nostra lírica - però que posen a aquestes evocacions, precises i gairebé sempre breus, sense arribar gairebé mai a la concisió de l'epigrama, un títol precís, un marc determinat, que pot ésser un poble, una gran ciutat, una font, una estació de tren. Paisatges de Catalunya, concrets i detallats com una postal - penso en les que, d'Itàlia estant, escrivia Sarsanedes i que compten en la part millor de la seva obra -, però també postals forasteres, de la profunda Espanya - que deien els nostres clàssics - com de França, de diverses terres prestigioses d'Europa, fins a arribar a les Antilles, a Mèxic i als Estats Units. En els seus viatges - perquè sovint es tracta de carnets de viatges, amb estacions i parades concretes - el poeta us presenta paisatges poc freqüents a les lletres catalanes, com aquells de Rússia, amb al·lusió a un singular "arcàngel de la Txeca" o els que us passen a ritme sacsejat pels estats de la gran Unió nordamericana. Hi ha moments de contemplació i d'encís, ràpides passades d'avió o d'express; la visió d'aquelles terres o d'aquells edificis, d'aquells boscos o d'aquelles guinguetes és de vegades sentimental, elegíaca, i d'altres presenten unes imatges pretèrites, uns ressons intel·lectuals, unes al·lusions a moments i persones que tenen un lloc a la nostra Història.

Josep Carner-Ribalta, o el viatger apassionat. Fa prop de trenta anys que guaita Catalunya amb els ulls de l'enyor, de la vora del Pacífic o de les ribes del Potomac; en fa més de quaranta que recorria les

terres d'Europa com a exiliat polític, acompanyant Francesc Macià. I de tots aquells espectacles renovats que la seva retina registra, de tots aquells escenaris naturals que componen l'ampla terra per on el duen els seus ideals i el seu neguit, en treu líriques estampes, clixés acolorits o desdibuixats per la boira.

Josep Carner i Ribalta - o J. Carner-Ribalta, com signa els seus llibres- naixia a Balaguer el 14 d'abril de 1898. El seu primer llibre de poemes, editat estant ell a París, data de 1925 i es diu "Acoraments i Gaudis". Després n'ha publicats d'altres, com aquelles "Gràcies terrestres" que s'acollien a la bella presentació dels volums de "La Mirada" sabadellenca i sortien a Perpinyà fa uns anys, (1958, i guanyador del Premi Maragall de 1960). Com a gran viatger per l'espai i pel temps, coneixedor de moltes literatures estrangeres, ha temptat l'aventura perillosa de la traducció poètica: l'edició a Barcelona, en 1961, de les "Poesies completes" de Paul Valéry, en la seva versió acuradíssima, com la del "Gitanjali", de Tagore, feta en col.laboració amb Ventura Gassol (1928), són bones proves del que pot aconseguir en aquest difícil art de traduir versos per versos. Puc dir que la seva encara més difícil traducció de les poesies completes de Stéphane Mallarmé, inèdita, com la dels "Amours" de Ronsard acrediten, en dos registres ben diferents, el seu gust i el seu talent de poeta, coneixedor a fons de dos idiomes i que sap orientar-se entre els laberints simbolistes del primer i la dolça pompa renaixentista del cantor de Cassandra. D'altres traduccions també inèdites, com ~~xxxxx~~ igualment la que ens donava en 1937 de "Poetes russos de la Revolució" són una nova aportació a les lletres catalanes d'aquest poeta obert al món i a les seves cultures.

Carner-Ribalta no és solament poeta. Es novel·lista (té quatre llibres inèdits i un parell de publicats), autor de teatre, amb obres originals i traduïdes de l'anglès i del francès, historiador, al qual es deu molta investigació sobre la figura de Gaspar de Portolà, el colonitzador de Califòrnia, biògraf, autor de llibrets d'òpera i periodista, que ha dirigit revistes i butlletins i ha estat corresponent de "La Publicitat" a Anglaterra. Els seus anys - molts anys, ja ho he dit - d'allunyament de Catalunya no l'han pas convertit en un desarrelat, ben al contrari; han fet, però, que la seva obra fos poc coneguda del públic català. "L'ALEGRE VIANANT", aquest recull del que ell en diu "geopoesmes", vindrà a reparar, en part, un tal desconeixement. Aquests poemes saviament construïts, saborosos de lirisme i xops de cultura autèn-

tica, duen imatges variades de tantes etapes del viure aventurer de Carner-Ribalta. No sé si són impressions escampades al llarg dels seus viatges, de quaranta-cinc anys ençà, o si són l'elaboració molt treballada dels records apuntats tot just en una llibreta o arxivats en un racó de memòria. Per la frescor, diríeu que són anotacions espontànies, veritables clixés instantanis que han vingut a fixar-se en un àlbum d'impressions viatgeres; però la forma és tan cenyida, tan perfecta, que sospiteu que el treball de laboratori hi és tan profund - i tan invisible - com en les traduccions de Mallarmé i de Valéry. La modernitat de les imatges lliga bé amb la rapidesa de l'esguard del viatger; però aquest, avesat a les fugaces visions que permet l'expressió, sap copsar el detall colpidor, la bellesa d'una noia, l'afuament d'un arbre, la pau d'un llac glaçat.

Llegiu "L'ALEGRE VIANANT", assaboriu-ne amb detenció els poemes, breus i intensos i deixeu que s'acumulin a la vostra memòria i a la vostra sensibilitat aquestes imatges que ens aporta dels seus viatges un home que, per damunt de tot, és un poeta català.

Rafael T A S I S.